

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ז.

עין משפט נר מצוה

לד א ב ג מיי פ"א
מהלכות תרומות
הלכה ה ופ"ו מהלכות
צדק המזכירה הלכה טו:
לד ד מיי פ"ג מהלכות
מעשר הלכה ט:

שיטה מקובצת

א"ת האומר דבר הלכה
של חורש: ב משקצין את
דבריו: גיב י"א משקצין:
ג מה"ד ולא הוריש וגו'
אלא הניחום לם עובד
וישבו ביהוה: ד ולא
לעתידי לבא כשיגלו בימי
נבוכדנאצר: ה מאגודה
אכליה דמשנאגד אסור
למכיליה אכילת עראי:
ו לתרום שלא מן המוקף
מן שאינו סמוך לו:
ז דבגלותו חזי מפרישין
ותרומות ומעשרות ואחא
ר' אבא: ח ואת' דתנן
בפי' מהמ' מליקין: טיב
בפי' חט' מנחות דף
נה ע"א ובכורות דף
נט ע"א:

רבינו גרשום

אוסרים שאני עתיד להחזיר.
מוזיחין לשון גטות
משברבו וזהו חלב שלא
חזרו תלמודן כל צורךן
(הכל) ולא דקדקו בפני
רבן כל צורךן רבו
מחלוקות בישראל דאחד
אוסר ואחד מתיר אחד
מטהר ואחד מטמא: הכתי'
לא הוריש מנשה את
בית שאן ואת בנותיה
כלומר לכדה ולא הוריש
יושבי העיר אבל היו
להם למס עובד: ולא
קידשום עולי בבל וקא
סביר קדושה ראשונה וכו'
קדושה ראשונה שקדשה
יהושע קדשה לשעתה
כלומר במקדש ראשון
ולא קדשה במקדש שני
והניחום שלא קידשום
בפעם שניה כשעלו מבבל
כלומר לא לא בכלל
משחר ולא בכלל שבטיות
שחזרו ויחזרו בשבטיות
שיסמכו עניים עליהם
בשבטיות ובית שאן נמי
לא כבשום עולי בבל
דמשום הכי לא היתה
חיבת אחז בעשרר ולא
לחזרו עליה לא לפיכך אכל
ר' מאיר עלה של ירק
בלא מעשר: ודילמא
ממקום אחז עשר ליה.
כלומר שהיה חובו במדינה
נאחזת) נתן עשור לשם
לחזרו עליה וכן שבמדינה
זו: לא נחשדו חברים
לתרום שלא מן המוקף.
כלומר (א) לא נחשדו אותו
שום אדם שבעולם דהוא
היה תורם אלא משלפניו
למשום הכי אכל עלה. אלא
תרע שמותר היה לאכול
בלא מעשר. ודילמא נתן
עיניו בצד זה ואכל וכו'
כלומר מאגודה עצמו נתן
למשחר שהיה אכל בצד זה
ותנן מעשר מצד אחר. חזי
שאן גברא אסחיד עליה
לחזרו עליה על הכל.
אני הולך לעשות כלומר
אני הולך כמה שגור עלי
הבי"ה דכתיב אל הנחלים
וכו'. דלא לימא כך עושים
לבני לוייה כשבא למבאר
הוא עבר ואותו שלוח זה
לא עברו: ממשא רבינו
ושיחזן בירוחאן כלומר
חולק חזן הב"ה היינו
שהיו ישראל ששים רבוא
שש מאות אלף רגלי אלו
מאות רבוא.

נשים דירק בחוזה לארץ אינו נוהג בו לא מעשר ולא תרומה ובשאר
פירות נוהגת תרומה גדולה אבל לא מעשר אבל דגן תירוש ויטבר
חייבין לגמרי צין בתרומה צין בצמעש והכי איתא התם אמר ר' יוחנן
רבותינו שצגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שצאו הרובים
וצטלוס מאן נינהו הרובים תרגמוניא
א"ר זעירא רב יהודה בשם שמואל
אומר חלת חוזה לארץ ותרומת חוזה
לארץ אוכל והולך ואחר כך מפריש ר'
אבל בשם רבי שמואל אמר לא חשו
אלא לתרומת דגן תירוש ויטבר ומשמע
דקאי אר' יוחנן דאמר דצגולה היו
מפרישין תרומות (ט) ואתא רבי
אבל לאשמעינן דדוקא דגן תירוש
ויטבר היו מפרישין תרומות ומעשרות
ולאו דוקא נקט תרומה דהוא דתי
מעשר אבל שאר פירות לא חשו לענין
מעשר אלא לתרומה גדולה כמו
שמפרש רבי שילא בשם ר"ש א"כ ר'
שילא בשם ר"ש אמר לא חשו אלא
לתרומה גדולה אבל לירקות אפילו
לתרומה גדולה לא חשו דמני איסי
בשם רבי עקיבא מעשרות לירק
מדצריהם פירוש שאין להם אסמכתא
מן הפסוק כמו שיש לשאר פירות
דאסמכו בצנן אקרא ולפי זה לא קשיא
מדין מהך דשמעתינן דרבי מאיר א"ל
עלה של ירק והואו דמסכת ע"ז
דאכל פירי דלא מעשרין בשאר פירות
קאמר שהורמה מהן תרומה גדולה
אבל לא מעשר וצרכות (דף נו.) לא
גרסינן ירק דצננך אייתי ולא ירק
הוא ול"ג מני מעשר אלא הני מילי
גזי צנך דכל שאר פירות אינו נוהג
מעשר אלא תרומה וכן הוא בספרים
מדויקים ואהיהו דצירושלמי דקאמר
שצאו הרובין וצטלוס סמכין עשוי
שאין אנו מפרישין תרומות ומעשרות
ור"מ מפרש דאין השדות חסודות
כמו שלנו לפי שנותנין מהן מס ולפי
זה צמיחה לא היו מפרישין אלא
מהנהו דלא יהיבי טסקא דאיכא דלא
יהיבי כדאמר בהמקבל (כ"מ קי.) ארעא
דלית לה כרגא ומטקא מאי ועוד יש
לפרש שמה הרחוקים מארץ ישראל
כמונו לא תקנו חכמים ועוד יש מפרשים
שנמצא צירושלמי דהא דקאמר דמכיו
ולהלן פטור מן הדמאי לאו דוקא דמאי
אלא אף מן הדואי ואהא סמכין:
א"א מקום הניחו לו אבותיו

להתגדר בו. תימה דלא משני הכי
בפרק צמה בהמה (שבת דף פו.)
דדדדדד ואת צמחה אשר על פני
ירושלים אשר צנה שלמה (אזתם צבר
יאשיהו) כו' אפשר צא אסא כו' אלא
מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים
לא עשו ותלה צהן אף כו' ואמאי לא
משני דמקום הניחו לו אצותיו להתגדר
בו כדמשני הכא ויש לומר דצשלמא
הכא גזי נחש הנחשת לפי שנעשה
על פי הדבור טעו בו הראשונים והיו צבורים שהיה אסור לצברו
אלא התם צמה היו עושין שלא לצבר אותם בצמות:
ודי"ל **מא** נתן עיניו בצד זה ואב"ב בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שבת דף לד.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא ודאי חשכה לא אמאי כיין דאפשר ע"י נותן עיניו צד זה
ואוכל צד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א) דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע בלחוד
ומאה ופריך בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי
אמר צמה צמחה תקון צמחת כשמעלה ויש לומר דשאני מדומע שצבר היה
והיה מוספות גיטין לא. וצמחתו נה. וצרכות נט. ד"ה במשנה: (א)
אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך בוי. שמה שר של ים השיב לו כי אף נמי רבי פנחס היה מחשב צבצו שלכן היה מניח מלחלוק
לו וכענין זה תריך לפרש בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף פ.) גזי רבי אליעזר צן דורדייא דאמר שמים בקשו עלי רחמים:

על פי הדבור טעו בו הראשונים והיו צבורים שהיה אסור לצברו

אלא התם צמה היו עושין שלא לצבר אותם בצמות:
ודי"ל **מא** נתן עיניו בצד זה ואב"ב בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שבת דף לד.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא ודאי חשכה לא אמאי כיין דאפשר ע"י נותן עיניו צד זה
ואוכל צד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א) דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע בלחוד
ומאה ופריך בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי
אמר צמה צמחה תקון צמחת כשמעלה ויש לומר דשאני מדומע שצבר היה
והיה מוספות גיטין לא. וצמחתו נה. וצרכות נט. ד"ה במשנה: (א)
אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך בוי. שמה שר של ים השיב לו כי אף נמי רבי פנחס היה מחשב צבצו שלכן היה מניח מלחלוק
לו וכענין זה תריך לפרש בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף פ.) גזי רבי אליעזר צן דורדייא דאמר שמים בקשו עלי רחמים:

על פי הדבור טעו בו הראשונים והיו צבורים שהיה אסור לצברו

מקום הניחו. כשיצאו צנינו אחרינו אם לא ימצאו מה לתקן צמה יגדל
שם: **להתגדר**. להתגדר: **מאן**. שראינו שקבל רבי עדות זו ולמד
הימנה אע"פ שדבר תימה הוא שהרי מעולם היו נוהגין בו אסור
למדנו שאין מוסיחין תלמיד חכם האומר דבר הלכה אחריו לאמר לא
שמעת. אין מוסיחין אין מבדילין אותו
משמעו לאמר חזור כך: **מוסיחין**. לומר
צומקצין את דבריו: **מוסיחין**. לומר
גאומך גרמה לך שלא הטיט אחן לשמוע
דבר כהלכתו מפי רבך. לישנא אחרינא
מגביהין ומסקלין אותו מדבריו:
וחוסי. לשון גבוהי הלכ שלא דקדק
מפי רבו כל צרכו וסמכו על צם:

(א) **הוריש וגו'**. אלא הניחום למס
עובד ויושבים צנייהם: **אשמיטסיה**.
ליהודה צריה דר"ש צן פזי: **הרצה**
כרכים כצשו עולי מצרים. וקדשום
בקדושת הארץ ולא כצשום עולי צצל
לקדשם בשניה ולכן לא כצשום
לקסברי הוואלי והותרו הותרו קדושה
ראשונה צטלה דכי קדשה יהושע
לשעתה קדשה ולא לעמיד צצא
יוכשגלו צימי צצוכדנצר ולא רצו להחזיר
קדושתה כדי שהיא מותר לתרום
ולחורע שם צצציעת שאין נוהגת
צחזה לארץ ויסמכו עליהן עניים
ליטול לקט שכהה ופאה ומעשר עני
וצית שאן מהן היתה ואותן שקדשו עני
לא צטלו צחורצן שני כדאמרין
ציצמות צהערל (דף פג.) והציאך
ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אצותיך
וישבתם: ירושה ראשונה וטייה יש להם
צצטלה אכל ירושה שלישית אין להם
ששהייה לא פסקה הלכך צימי רבי
נהגו אסור צאריך: **עלה צשלמא**.
דאכילת עראי היא ושריא צאריך:
מאגודה **ואכליה**. דמשנאגד אסור
לאכול עראי: **הנאגד**. שדרכו לאוגדו:
משיאגד. הוקצב למעשר ונאסר
צאכילת עראי: **לאו אדעסיה**. שח
ר' מאיר ולא עשרו ולעולם סצירה
ליה דצבי עשורי: **ממקום אחר**.
שמה הוי ליה ירק תלוש צצנינו ואמר
הרי הוא מעשר על אגודה זו: **לפרוס**
שלא מן המוקף. מן ההמחזור וסמוך
לו כגון אין מקיפין שמי צציות (ציה
דף צג.) וכמו מקפת וקורא לה שם
(מה דף ע"א) לשון מקריב ומגיעין
זה לזה. ואסור לחצר להפריש ממה
שאין לפניו על מה שלפניו צעין שמהא אותו
שהוא סומך עליו אינו צעין שנאצד
או תרצב ומנאל שאין אומר כלום
ואוכל צצולים: **נתן עיניו צד זה**. וה.
לקרוא לו שם מעשר על צד שני ואכל

קוני. גינאי. שם הנהר: **רלון**
קוני. כל יתנו לך צצצין: **דנמלוה עסיק**. דכתיב (שמות צ) ושמתם
את המזות דמתחלת טעניה והקדשה צציה שימור לשם מזה: **דלוה**
צדידישו. נחצבר עמם צדריך: **טייעא**. סוחר ערבי: **כך עושין**.
צמחיה: **לצני לוי**. לצני צחורה שמניחין והולך: **דלמא ה"ר חדא וימנא**.
אלא מתיירא היה שלא יחזרו המים וישטפו השנים והיה מדבר עליהם
שימנתי להם הנהר: **כמשה ושחין צבוון**. שנחלק להן ים סוף:
צצצניהו
שמעון צן אלעזר היא דאמר נותן עיניו צד זה ואוכל צד אחר ולהכי צד זה ולאכול צד אחר. ויש לומר דאמר ר' יוחנן
אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך בוי. שמה שר של ים השיב לו כי אף נמי רבי פנחס היה מחשב צבצו שלכן היה מניח מלחלוק
לו וכענין זה תריך לפרש בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף פ.) גזי רבי אליעזר צן דורדייא דאמר שמים בקשו עלי רחמים:

מסורת הש"ס

(א) סוטה מז: ונשם איתא
דמילא: (ב) וצרכות ט:
מוכר רבי יהודה צריה דר"ש
צן פזי: (ג) חגיגה ג:
(ד) שם: מגילה י: ערכין
לב: תמורה כ"א. וצחוס ט:
קו: מסות ט. שבעות טו:
(ז) מעשרות פ"א מ"ה
ר"ה יב. (ו) ויצמות ט:
כמוות כח: גיטין ו. לעיל
ה: וי. (ז) וצרכין לו:
ותינן: (ח) וצרכות לו:
(ט) וצרכין לו.

תורה אור השלם

1. וירכסו את החשן
משבעתיו אל טבעת
האפרד בפתיל תכלת
לדחות על חשב האפרד
ולא יזח החשן מעל
האפרד: שמות כח כח
וירכסו את החשן
משבעתיו אל טבעת
האפרד בפתיל תכלת
לדחות על חשב האפרד
ולא יזח החשן מעל
האפרד כאשר צוה ה' את
משה: שמות לו כא
2. כי לא יזח לעולם
אדני: איכה ג לא
3. ולא הוריש מנשה את
בית שאן ואת בנותיה
ואת תענך ואת בנותיה
ואת יושבי דור ואת
בנותיה ואת יושבי
יבלעם ואת בנותיה ואת
יושבי מגדו ואת בנותיה
ויאיל הגבעני לקבת
בארץ הזאת:
שופטים כו כז

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא
הוריש: (ב) תוס' ד"ה
(בעמוד הקודם) והסיר
כו' מפרישין תרומות
ומעשרות וכו':

מוסף רש"י

זחוחי הלב. שאין מטיין
אל אדם לשמוע יפה מפי
רבו וסומכים על צינים
לקדק שמעוהם (שמות
חח.) קדושה ראשונה.
שקדשה יהושע לשעתה.
לא קדשה לעמיד צצא.
אכל קדושה שניה נקדשה
לעולם כדמנא צצצמות
(פג.) קדושה ראשונה
וטייה יש להן, שלישית
אין להן (חגיגה ג: ע"ה)
הלכך ויוסיס צהן צצציעת
שיסמכו עליהן עניים
לצור עמלן לתרום ולקטר
ועוד ליטול לקט שכהה
ופאה ומעשר עני (ויצמות
ט.) ירק הנאגד. שדרכו
צאחורש משיאגד. הוי
גורט למעשר ואסור לאסול
ממנו עראי עד שעשר
ר"ה יב.) בהמתן של
צדיקיים. תמורי דרי פתח
צן יאיר לקמן, אין
הקב"ה מביא תקלה
על ידי. שצלחה ההמה
דבר האסור לה (לעיל ה.).
שלא מן המוקף. מוקף
סמוך, כמו (לקמן מו.)
מקיפין צצועי, שסומכים זו
לו ויחולן אם דומות
לו, וכמו מקפת וקורא
לה שם דמסת נזה צצצק
מבא, שלא מן המוקף
דכתיב שאני סמוך לו
צאחא לו דליהו מניה
וציה (שורבין) אסור
לחצר לומר מזהה שיש לו
במקום עליו תהא תרומה
על זו, שמה אותה ששה
איה צעין, ואם ששה עשוי
(גיטין לו.)

(א) נראה דר"ל לא נחשב שום חצר שבעולם לתרום שלא מן המוקף אלא ודאי היה תורם אלא משלפניו והיה אכל העלה אלא ודאי שומרת וכו'.